

STORA UTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/1999 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av 12 och 29 § lagen om skatteredovisning och 21 och 124 § inkomstskattelagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 december 1999 efter avslutad första behandling av ärendet till stora utskottet för behandling regeringens proposition RP 71/1999 rd med förslag till lagar om ändring av 12 och 29 § lagen om skatteredovisning och 21 och 124 § inkomstskattelagen samt följande lagmotioner behandlade i samband med propositionen:

— LM 164/1999 rd med förslag till lag om ändring av 12 § lagen om skatteredovisning — rdm. Virpa Puisto /sd m.fl.

— LM 166/1999 rd med förslag till lag om ändring av 12 och 29 § lagen om skatteredovisning, 21 och 124 § inkomstskattelagen samt 4

och 27 § lagen om statsandelar till kommunerna — rdm Hannes Manninen /cent m.fl.

Ärendet har beretts i statsutskottet, som har lämnat ett betänkande i saken (StaUB 26/1999 rd).

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Tarja Jääskeläinen och äldre finanssekreterare Merja Taipalus, finansministeriet.

Finlands Kommunförbund har lämnat ett skriftligt utlåtande i frågan. Också landskapet Åland har informerats om ärendet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Stora utskottet har ingenting att anmärka mot lagförslagen i statsutskottets betänkande, som avses bli permanenta. Utskottet tillstyrker därför lagförslagen.

Av statsekonomiska orsaker föreslår stora utskottet dock att statens utdelning av skattetagarnas andelar enligt lagen om skatteredovisning höjs från 61,12 procent, som föreslås av statsutskottet, till 61,98 procent för skatteåret 2000. Ändringen beräknas tillföra staten 250 miljoner mark 2000. För att möjliggöra detta föreslås kommunernas utdelning ändras från 37,25 pro-

cent, som statsutskottet föreslår, till 36,39 procent 2000.

Kommunernas minskade utdelning under 2000 påverkar också inkomstskatteprocenterna i inkomstskattelagen så att statens andel av intäkterna från landskapet Åland ökar till 17,9742 procent och inkomstskatteprocenten för partiellt skattefria samfund minskar till 11,0258 procent. Av denna anledning föreslår utskottet att 124 § inkomstskattelagen, som statsutskottet strukit i sitt betänkande, återinförs i lagförslaget och att dess 2 och 3 mom. godkänns i nedan föreslagen form.

Bägge arrangemangen i föregående stycken föreslås bli genomförda som så kallade ettåriga skattelagar.

I detta sammanhang påpekar stora utskottet att riksdagen den 4 december 1999 i andra behandlingen godkände lagförslagen i proposition RP 158/1999 rd. Då godkändes också 124 § 2 och 3 mom. inkomstskattelagen med de ändringar statsutskottet föreslagit. Då stora utskottet nu föreslår att 124 § 2 och 3 mom. återinförs i en temporär ändring av inkomstskattelagen, påpekar det att innehållet i 124 § 2 och 3 mom. inkomstskattelagen är detsamma som i de bestämmelser som riksdagen antog den 4 december 1999 med undantag av de justeringar utskottet nu föreslår. Behandlingstekniskt innebär detta att de lagförslag som bygger på proposition 71 skall godkännas och stadfästas efter de lagförslag som bygger på proposition RP 158/1999 rd.

Detta har beaktats i ingressen till lagförslag 4 i stora utskottets betänkande.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår stora utskottet vördsamt

instämmande i förslaget till uttalande i statsutskottets betänkande och i förslaget om att lagförslagen i lagmotionerna skall förkastas,

att lagförslagen i statsutskottets betänkande godkänns utan ändringar, och

att två nya lagförslag godkänns som följer:

Utskottets ändringsförslag

3.

Lag

om temporär ändring av 12 § lagen om skatteredovisning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras temporärt i lagen den 10 juli 1998 om skatteredovisning (532/1998) 12 § 1 och 6 mom., sådana de lyder i lag 1173/1998, som följer:

12 §

Skattetagargruppernas utdelning

För skatteåret 2000 fördelas samfundsskatten så att statens utdelning är 61,98 procent, kommunernas utdelning 36,39 procent och församlingarnas utdelning 1,63 procent. De evangelisk-lutherska församlingarnas samfundsskatt är 99,92 procent och de ortodoxa församlingarnas samfundsskatt 0,08 procent av församlingarnas samfundsskatt.

Till de samfundsskatter som tillfaller kommunerna och församlingarna läggs skatterna från de samfund som avses i 21 och 22 § inkomstskattelagen, så att kommunernas andel är 95,7128 procent och församlingarnas andel 4,2872 procent.

Denna lag träder i kraft den 2000 och tillämpas på redovisningen för 2000.

4.

Lag**om temporär ändring av 124 § inkomstskattelagen***I enlighet med riksdagens beslut**ändras* temporärt i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 124 § 2 och 3 mom., sådana de lyder i lag 1/1999, som följer:

124 §

Fastställande av skatten

— — — — —

Inkomstskatteprocenten på kapitalinkomst är 29. Inkomstskatteprocenten för samfund och samfällda förmåner är likaså 29. Om fördelningen av samfundsskatten och skatten på samfällda förmåner mellan olika skattetagare bestäms i lagen om skatteredovisning (532/1998). På inkomst av samfund och samfällda förmåner från landkapet Åland betalas dock 17,9742 procent i skatt till staten för skatteåret 2000.

Inkomstskatteprocenten för den inkomst som delvis skattefria samfund vilka avses i 21 § 1 mom. och väglag samt allmännyttiga samfund har erhållit från en fastighet är 11,0258 skatteåret 2000. Om fördelningen av skatten från dessa samfund mellan kommunen och församlingen bestäms i lagen om skatteredovisning. Inkomstskatteprocenten för samfund som avses i 21 § 2 mom. är 10,5531 skatteåret 2000.

— — — — —

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 2000 och tillämpas vid beskattningen för skatteåret 2000.

Helsingfors den 8 december 1999

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Kiljunen /sd
 medl. Maria Kaisa Aula /cent
 Tuija Brax /gröna
 Mikko Elo /sd
 Jouko Jääskeläinen /fkf
 Anneli Jäätteenmäki /cent
 Tarja Kautto /sd
 Riitta Korhonen /saml (delvis)
 Juha Korkeaoja /cent
 Jari Koskinen /saml (delvis)
 Pekka Kuosmanen /saml
 Johannes Leppänen /cent (delvis)
 Leena Luhtanen /sd (delvis)
 Outi Ojala /vänst
 Kalevi Olin /sd

Kirsi Piha /saml
 Jouko Skinnari /sd
 Katja Syvärinen /vänst (delvis)
 Marja Tiura /saml
 Matti Vanhanen /cent
 Marjatta Vehkaoja /sd (delvis)
 Jari Vilén /saml
 Matti Väistö /cent
 suppl. Risto Kuisma /ref
 Henrik Lax /sv (delvis)
 Susanna Rahkonen /sd (delvis)
 Mirja Ryyänen /cent (delvis)
 Kari Uotila /vänst (delvis)
 Raija Vahasalo /saml (delvis).

RESERVATION 1

Motivering

Vi godkänner inte att utdelningsförhållandet mellan kommunerna och staten ändras med ytterligare 250 miljoner mark till statens fördel jämfört med vad regeringen ursprungligen föreslog för år 2000. I enlighet med regeringens ursprungliga proposition hade 800 miljoner av intäkterna år 2000 från samfundsskatten permanent överförts till staten för att täcka budgeten.

Enligt programmet för Lipponens andra regering skall utvecklingen av kommunernas inkomstbas utvecklas i syfte att öka stabiliteten, förutsägbarheten och kommunernas möjligheter att fatta egna beslut. Det avgörande som regeringspartierna kommit fram till på målakan i budgetbehandlingen och som går ut på att tillägg till budgeten delvis täcks genom att överföra intäkterna från samfundsskatten från kommunerna till staten är inte i samklang med regeringens program.

Beslutet gör det svårare för kommunerna att planera sin ekonomi och försvagar deras möjligheter att trygga tillgången till basservice inom kommunen. Hur beslutet kommer att inverka på olika kommuner utreddes inte förrän det fattades. Med tanke på de samtidiga ökade utgifterna blir resultatet över 50 miljoner mark sämre för kommunerna.

Vi föreslår i enlighet med reservation 2 till statsutskottets betänkande StaUB 26/1999 rd att lagmotion LM 166/1999 rd skall läggas till grund för behandlingen. Enligt den skall 400 miljoner mark av de planerade nedskärningarna i utdelningen av samfundsskatten till kommunerna återböras i form av allmän statsandel till dem. Avsikten med detta är att hindra ojämlikhet mellan kommunerna i fråga om kvalitet och tillgång på service. Detta är det bästa sättet att

rikta hjälp till de kommuner som har de största ekonomiska trångmålen. Kommunernas utdelning var 37,27 och statens 60,80, vilket ur kommunal synpunkt var en aning fördelaktigare än regeringens ursprungliga förslag.

Församlingarnas utdelning av samfundsskatten bör enligt vår åsikt godkännas i enlighet med regeringens ursprungliga förslag. De extra sänkningar som regeringspartierna tidigare under sina förhandlingar fattade beslut om visar likgiltighet inför det arbete som kyrkan och församlingarna utför. Inte heller i fråga om dessa nedskärningar gjordes det någon utredning på förhand.

Vidare anser vi att inkomstskatteprocenten på kapitalinkomster bör förbli 28. Det nuvarande inkomstskattesystemet har fungerat väl och är internationellt konkurrenskraftigt.

Förslag

På grundval av ovanstående föreslår vi

att de nya lagförslagen 3 och 4 i betänkandet förkastas,

att lagförslag 1 i utskottets betänkande godkänns i enlighet med betänkandet, men att 12 § ändras (Reservationens ändringsförslag 1),

att lagförslag 2 i utskottets betänkande godkänns med ändringar (Reservationens ändringsförslag 2) och

att 4 och 27 § lagen om statsandelar till kommunerna ändras i enlighet med reservation 2 i statsutskottets betänkande StaUB 26/1999 rd, dvs. som följer (Reservationens ändringsförslag 3).

Reservationens ändringsförslag 1**12 §****Skattetagargruppernas utdelning**

För skatteåret 2000 fördelas samfundsskatten så att statens utdelning är 60,80 procent, kommunernas utdelning 37,27 procent och församlingarnas utdelning 1,93 procent. De evangelisk-lutherska församlingarnas samfundsskatt är 99,92 procent och de ortodoxa församlingarnas

samfundsskatt 0,08 procent av församlingarnas samfundsskatt.

Till de samfundsskatter som tillfaller kommunerna och församlingarna läggs skatterna från de samfund som avses i 21 och 22 § inkomstskattelagen, så att kommunernas andel är 95,074 procent och församlingarnas andel 4,926 procent.

Reservationens ändringsförslag 2**Lag****om ändring av 21 och 124 § inkomstskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 21 § 2 mom. samt 124 § 2 och 3 mom., av dessa lagrum sådana 124 § 2 och 3 mom. lyder i lag /1999, som följer:

21 §

(Som i StoUB 1/1999 rd)

124 §**Fastställande av skatten**

Inkomstskatteprocenten på kapitalinkomst är 28. Inkomstskatteprocenten för samfund och samfällda förmåner är likaså 28. Om fördelningen av samfundsskatten och skatten på samfällda förmåner mellan olika skattetagare bestäms i lagen om skatteredovisning (532/1998).

På inkomst av samfund och samfällda förmåner från landskapet Åland betalas dock 17,0296 procent i skatt till staten för skatteåren 2001—2003.

Inkomstskatteprocenten för den inkomst som delvis skattefria samfund vilka avses i 21 § 1 mom. och väglag samt allmännyttiga samfund har erhållit från en fastighet är 10,9704 skatteåret 2000. Om fördelningen av skatten från dessa samfund mellan kommunen och församlingen bestäms i lagen om skatteredovisning. Inkomstskatteprocenten för samfund som avses i 21 § 2 mom. är 10,43.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Reservationens ändringsförslag 3

Lag

om ändring av 4 och 27 § lagen om statsandelar till kommunerna

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 december 1996 om statsandelar till kommunerna (1147/1996) 4 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1102/1997, och

fogas till 27 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagar 1102/1997 och 1061/1998, ett nytt moment, varvid nuvarande 5 mom. blir 6 mom. som följer:

4 §

Förändring i statsandelsåliggandena och kostnadsnivån

När förändringen i kostnadsnivån för den allmänna statsandelen beaktas är grunden det belopp som har minskats och ökats enligt 27 och 29 §.

27 §

Belopp som ligger till grund för allmän statsandel

Det genomsnittliga belopp för den allmänna statsandelen som kommunerna får på grundval av 3 § höjs med 77,50 mark per kommuninvånare räknat från den 1 januari 2000.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.
Åtgärder som verkställigheten av lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 8 december 1999

Maria Kaisa Aula /cent
Anneli Jäätteenmäki /cent
Juha Korkeaoja /cent

Johannes Leppänen /cent
Matti Vanhanen /cent
Matti Väistö /cent

RESERVATION 2

Motivering

I samband med budgeten för nästa år står vi redan för andra gången i begrepp att skära i kommunernas utdelning av samfundsskatten. När detta skedde första gången förhandlade man med kommunernas intressebevakare. Den här gången går det till på ett annat sätt, och denna lösning kan inte anses acceptabel.

Redan på ett tidigare stadium har statsutskottets majoritet föreslagit en ändring i församlingarnas utdelning av samfundsskattens avkastning. I den första reservationen till statsutskottets betänkande StaUB 26/1999 rd ingår motiven till att församlingarnas utdelning inte borde minskas. På denna punkt omfattar jag den första reservationen till statsutskottets betänkande StaUB 26/1999 rd. I sak har den på denna punkt samma innehåll som den första reservationen till stora utskottets betänkande.

Dessutom föreslår jag ett uttalande om rättssäkerhetsaspekterna i samband med utdelningen av samfundsskatten såsom föreslås i första reservationen till statsutskottets ovan nämnda betänkande.

Förslag

Jag föreslår

att lagförslagen 3 och 4 förkastas,

att lagförslaget 1 (RP 71/1999 rd) godkänns enligt regeringens proposition (12 §) och

att ett uttalande godkänns (Reservationens förslag till uttalande).

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hur man i grunderna för fördelningen av samfundsskatten med beaktande av rättvisaspekter också kunde beakta de religiösa samfund som är tvungna att betala samfundsskatt till ett annat religiöst samfund på sin affärsverksamhet.

Helsingfors den 8 december 1999

Jouko Jääskeläinen /fkf

